

INTERJÚ DR. SZÓKE FERENCCEL, A MAVÍZ ELSŐ ELNÖKÉVEL

Az interjú apropóját az adta, hogy a tavaly 25 éves szövetség egyik létrehívója és első elnöke dr. Szóke Ferenc volt, aki ekkoriban a Fővárosi Vízműveknél gazdasági igazgatóhelyettesként dolgozott. Később ő volt az ország legnagyobb vízszolgáltatójának első számú vezetője, így nyilvánvalóan szóba került a cég, és szóba került a szakma egésze is. A beszélgetés tehát két szálon fut: Mi volt és most mi van a MaVízzel, és mi történt a Fővárosi Vízműveknél az ő vezetése alatt?

VízműPanoráma: Melyek voltak életútjának fontosabb állomásai?

Szóke Ferenc: Közgazdasági egyetemet végeztem, és a Borsodi Vegyi Kombinátnál kezdtem dolgozni. 1968 óta vagyok „vizes” pályán, ekkor kerültem az ÉRV elődjéhez, a Sajó Menti Vízművekhez. Teljesen fiatal csapat dolgozott itt, a magam 28 esztendejével szinte öregnek számítottam. Ez volt az ország első regionális vízműve, és nagyon dinamikusan fejlődött a borsodi és a nógrádi térségben az erős vízigény-növekedés következtében. Regionális rendszerek, felszíni víztározók sora épült ebben az időszakban. Kollégáimmal közreműködtünk a később létrejövő regionális vízművek (DRV, DmRV) szervezésében. Az ÉRV-nél 1972-ig maradtam, mert elhívtak az OVH Vízellátási és Csatornázási Főigazgatóságára, ahol a víz-, csatorna- és fürdővállalatok üzemgazdálkodási kérdéseivel, valamint a vízdíjak díjkiegyenlítő rendszerével is foglalkoztam.

Akkoriban Vácott laktam, és megkeresett a váci központtal működő DmRV akkori igazgatója. Kérdezte, miért járok én Pestre dolgozni, ha elmennék hozzá gazdasági igazgatóhelyettesnek, többet lehetnék a családom közelében.

Így a DmRV-nél szolgáltam 1982-ig, közben szakközgazda diplomát szereztem ipargazdaságtanból, és ebben az időszakban szereztem meg a doktori fokozatot is.

1982-ben hívtak el Budapestre a Fővárosi Vízművek igazgatója, Hajdú György ugyancsak gazdasági igazgatóhelyettesnek. 1990-től kezdődően a tevékenységem egybeesett a VCSOSZSZ szervezésével és elnöklésével, mivel Cséry Pál igazgató úr kifejezetten reám bízta a szövetségi ügyek szervezését. Később az ő nyugdíjba menetele miatt a Fővárosi Önkormányzat 1994-ben pályázatot írt ki a feladat ellátására, aminek eredményeképpen 9 pályázó közül engem javasoltak vezérigazgatónak. A kiválasztás 1994-ben, a döntés a választások után, 1995 I. negyedévében született meg. E munkakört 2000. december 31-ig láttam el, majd nyugdíjba mentem. Ezt követően az egyik vízszakmai befektető (SUEZ) felkért a Pécsi Vízmű igazgatótanácsának elnökévé. 2011-ig vezettem az igazgatótanácsot, de emellett a Kaposvári Víz- és Csatornamű Kft. Felügyelő Bizottságába is delegáltak. 2007-től a Fővárosi Vízművek Felügyelő Bizottságába is bekerültem, így 2012. június 30-án fejeztem be aktív vizes pályafutásomat.

VP: Akkor nézzük a szövetséget. Milyen szándékok hívták létre?

Sz. F.: A rendszerváltozás a víziközmű-szolgáltatás területén is változásokat hozott és igényelt is. A szakma világosan látta, hogy a megszűnő állami gyámkodás helyett – ahol a szakmai érdekérvényesítést a minisztériumokba való be- és kijárással lehetett elérni – erősebb szakmai együttműködésre és érdekérvényesítésre van szükség. A gazdasági társaságokról szóló, korábban megszületett törvény és egyéb törvényi és jogszabályok ezt a tevékenységet vagy szövetséggént (jogilag egyesületként), vagy kamaraként lehetővé is tették.

Emlékezhünk, hogy az ágazati import lebonyolítására, vezetőképzésre és korlátozott

szakmai együttműködésre korábban létezett egy szervezet, a FORRÁS Egyesülés. Ennek maradványain kezdtek meg a munkát Bulkai Pállal és Losztonfer Irénkével, akiknek a szakmában műszaki és gazdasági területen egyaránt több évtizedes múltjuk volt. Jogász segítségével elkészítettük a szövetség alapszabályát, összehívtuk a víziközmű-szolgáltatókat. Az alapszabály elfogadására 1990 júniusában került sor. Az elnökség és az elnök megválasztásával megalakult a Víz- és Csatornamű-vállalatok és Fürdők Országos Szakmai Szövetsége. Az, hogy engem kerestek meg és kértek fel a szervezésre, illetve engem választottak elnöknek, annak volt köszönhető – gondolom –, hogy a szakmán belül már volt két évtizedes tapasztalatom, és nagyon sokan – talán a jó oldalamról – ismertek, és képesnek tartottak e szerteágazó munka elvégzésére.

VP: Hogyan látja, mennyire volt ez a munka érdemi, még inkább eredményes? Mennyiben sikerült a legfőbb célt elérni, szakmai érdekérvényesítést végezni?

Sz. F.: Érdekes és változatos időszak volt. Megszülettek a politikai döntések és az ezeket érvényre juttató jogszabályok. Megkezdődött a cégek gazdasági társasággá alakulása, az önkormányzatokról szóló törvény folytán a közművagyon átadása, az ellátási felelősség átruházása, az árhatósági jogkörök delegálása, hogy csak néhányat említsék a legfontosabbak közül. A következmény az volt, hogy a víziközmű-szolgáltatók száma 400 fölé ugrott, és szétnyílt a díjolló. Mi csak futottunk az események után. Folyamatosan egyeztettünk, tárgyaltunk az Országgyűlés Önkormányzati Bizottságával, a Közlekedési és Vízügyi Minisztérium államtitkáraival, de mindenhol abba ütköztünk, hogy megszületett a politikai döntés, és ez köti őket, vagyis nem tehetnek semmit. Több sikerünk is lehetett volna szándékainkat és a befektetett energiát tekintve.

VP: Akkor ez egy kudarcos időszak volt a szövetség életében?

Sz. F.: Nem egyértelműen, mert részsikereket azért elértünk az érdekérvényesítésben, a lehetőségek bemutatásában, a szolgáltatók összehozásában, egymás megoldásainak megismerésében, a tudásmegosztásban pedig ezek fényes idők voltak. Utóbbi tekintetben nagyot erősödött és fejlődött a szakma, és mondhatom, hogy ekkor alakult ki talán az a szakmai öntudat, melyet a mai idők sem tudtak kikezdeni.

Azt hiszem, végső soron a bajunk mindig a szabályozással, annak milyenségével van. Azzal, hogy a szabályozásban a politikai szándékok érvényesülnek inkább a szakmaisággal szemben. Úgy látom, ennek gyökere az, hogy nincs a szakmának stratégiája és gazdája a szabályozás oldaláról. Mert ott vagyunk mi mint MaVíz, akivel szemben kormányzati szinten négy vagy öt partner ül, így azoknál kell, kellene egyenként elérni azt, amit szeretnénk. Ők meg felfelé mutatnak, de nekünk nincs semmiféle befolyásunk felfelé, vagyis a politikára.

VP: Átváltva a Fővárosi Vízművekre, hogyan működött az Ön időszakában?

Sz. F.: 1994 és 1997 között zajlott a Fővárosi Vízművek gazdasági társasággá alakulása, tevékenységi köreinek átalakítása, vagy ahogy mi hívtuk, a „profiltisztítás”, illetve a tevékenységi körök mérhetőségének biztosítása és a privatizáció előkészítésében való közreműködés. 1997 és 2000 között már a privatizációs szerződésben rögzítettek szerint folyt a munka. Kívülről ez látszik a leginkább ellentmondásosnak, szakmailag mégis egy nyugodtabb, kiszámíthatóbb időszak volt ez, mivel a politikával a szakmai befektetők ütköztek. Emellett egyértelműen megfogalmazták szakmai elvárásait, és megteremtették a jó színvonalú munkavégzés feltételeit is.

VP: Ezzel azt mondja, jó volt a Fővárosi Vízművek privatizációja?

Sz. F.: Nem ezt mondtam, hanem azt, hogy érvényre tudott jutni a szakmaiság. A privatizáció már csak azért sem nevezhető jónak, mert a cég részbeni eladásából származó bevételből az önkormányzat semmit sem fordított a vízellátó rendszerre, viszont amikor visszavásárolták, ennek az árát a vízműre terhelték. Abban viszont igaza volt a politikának, hogy a külföldi befektetők által kialakított menedzsmentdíj és megszerzésének módszere több szempontból is kifogásolható volt.

Én a mai napig azt gondolom, az üzemeltetés szempontjából a privatizációnak szakmai befektetők esetén helye van. Azért mondom ezt, mert bár a munkámat megnehezítették, hisz többet követeltek, de többet is adtak! No nem a fizetésre gondolok, hanem a jó színvonalú működtetés, illetve szolgáltatás feltételeinek megteremtésére. Szakmaiságuk, szabályozottságuk előttünk jár.

VP: Még a privatizációt megelőzően volt egy izgalmas időszaka a Fővárosi Vízműveknek és az ön életének 1990 és 1995 között, mégpedig a cég átvezetése a piacgazdaságba. Mit jelentett ez?

Sz. F.: Hatékonyságnövelést úgy, hogy közben a szolgáltatásminőség ne gyengüljön, hanem erősödjön. Nagy változtatások voltak, háromezerről kétezerre csökkent a munkavállalók száma, a rendszerek működtetését automatizáltuk, bevezettük az SAP integrált ügyviteli, számlázási rendszert, mint már említettem...

VP: Vajon hogyan élték meg a dolgozók e változásokat? Sokan kerültek az utcára?

Sz. F.: Egyáltalán nem. Ezt támasztja alá, hogy egyetlen munkaügyi per sem indult a kiszervezések és az átszervezés miatt. Ezt úgy értük el, hogy a tevékenységek egy részét kiszerveztük (akkor profiltisztításnak mondtuk). Szerződést kötöttünk a dolgozókból létrejött cégekkel, melyek egyrészt garantálták az azonnali rendelkezésre állást, mi viszont a megrendelést –

igaz, csökkenő mértékben, öt évre. Ezek a cégek közben a saját lábukra álltak, és néhány közülük ma már milliárdos bevételeket produkál.

VP: Akkor ez egy békés átmenet volt.

Sz. F.: Igen, mondhatom.

VP: Mi volt élete legnagyobb kihívása?

Sz. F.: Feltétlenül az előbb emlegetett hatékonyságnövelés, amit 1994 és 2000 között irányítottam a Fővárosi Vízműveknél. Ehhez azért hozzátartozik, hogy az eredményeket a

munkatársaim együttműködésével értem el. Ha be tudtak állni az akkori cégstratégia mögé, rendkívüli kompromisszumokra voltam képes én is. Sőt ha feszültség ébredt közöttük, én voltam a békítő közvetítő.

VP: Mit tart eddigi legnagyobb eredményének?

Sz. F.: Azt, hogy képes voltam mindig a szakma egészében gondolkodni munkahelytől függetlenül, amiért időnként kritikát is kaptam. Ez a hivatali időkből fakadt, mert abban az időben olyan szakmai egyéniségekkel találkoztam, mint dr. Dégen Imre, dr. Illés György, Kardos László, hogy csak néhányat említek közülük. Irányításuk mellett megismertem a szakma víz-, csatorna- és fürdőüzemágát. Minden munkahelyemre vagy úgy kerültem, hogy hívtak, vagy úgy, hogy pályázati úton engem választottak. Talán ennél is fontosabb, hogy amibe belekezdtem, mindig végigvittem, semmibe sem tört bele a bicskám. Persze vannak kitüntetésem. Sose kerestem a stallumokat, de úgy érzem, megbecsültek az állami, a tisztán önkormányzati és a privatizált önkormányzati cégek működtetésének időszakában is, és ami tényleg a legfontosabb: a szakma megbecsülését is élvezem.

Elismerést jelent a több „vízgazdálkodás kiváló dolgozója” díj mellett a fővárosi Pro Urbe kitüntetés is és az, hogy bár a kinevezésem 1999-ben lejárt, de a befektetők meghosszabbították újabb két évre. Úgy érzem, sokat adtam, de sokat is kaptam az élettől.

VP: Most, hogy már nem vízműves, hogyan él, mivel foglalkozik?

Sz. F.: Sajnos egyedül élek. Feleségemet három éve elveszítettem, de számomra most is a legfontosabb a család. Fiam, lányom, a két-két unoka nagyon fontos az életemben, hiszem én is az vagyok a számukra. A sport és a zene lényeges szerepet tölt be a mindennapokban, az előbbit már csak nézem, korábban műveltem is. Röplabdáztam nemzeti bajnokság szinten. Zenében a klasszikusokat kedvelem. Erős oldalam az ünnepi sütögetés a család és magam számára. Rendet tartok életmenetemben és magam körül, most is naponta járok úszni.

VP: Már nem is érdekli a szakma?

Sz. F.: Dehogynem, figyelemmel kísérem most is, és örömmel lennék megint fiatal, hogy részt vehessek a munkában. Bár e gondolatra kis árnyékot vetett, amikor a közelmúltban szembesültem az ágazat gazdátlan-ságával (vagy inkább sokgazdájúságával). Most várom, hogy ez az árnyék eltűnjön, és olyan szakemberek vezessenek, akiket a szakma és nem utolsósorban a politika is elfogad.

VP: Van olyan, amit másként csinált volna?

Sz. F.: Nem hiszem. Nem, egyáltalán nem hiszem.

HAWLE. MADE FOR GENERATIONS.

Hawle Szerveletterítési és Forgalmazó Kft.
H-2000 Szentendre Tel.: +36 26 501 501 E-Mail: info@hawle.hu
Dobogókői út 5. Fax: +36 26 501 502 www.hawle.hu

Innovatív Termékek

a szennyvízgyártáskodáshoz

Szerelvények

a fenntartható vízellátáshoz és a jó minőségű ivóvízhez

HAWLE
A hozzáadott érték

hawle

Innováció Minőség Magyarországi termelés Hozzáadott érték

Gazdaságos; költség- és igényoptimalizált vízkezelés

Termékekből → Megoldások

Integrált rendszerek az ivóvíz, tüzelvíz, esővíz, nyersvíz, forrásvíz ellenőrzött működésének közötti felhasználásához

Szelepek a nyomásmanagement megvalósításához
Vízvesztés csökkentés, energia optimalizálás, szabályozás
"energlamegtakarítás alvás közben"